

Άλλοι μετράνε τις δύο επιτυχημένες θητείες του και άλλοι την υψηλή αμοιβή που πήρε ο Μπομπ Γουίλσον για την «Οδύσσεια». Άλλοι μετράνε τον πλούτο του ρεπερτορίου και άλλοι μιλάνε για αποκλει-

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΟΥΒΑΡΔΑΣ

Ωρα απολογισμού για τον απερχόμενο διευθυντή του Εθνικού Θεάτρου, που μετράει φίλους και επικριτές

σμούς και ελιτίστικη πολιτική. Αποχωρούντος του Γιάννη Χουβαρδά πολύς θόρυβος γίνεται, μα ο πιο πολύς ακούγεται από τα χειροκροτήματα στο κτίριο Τσίλερ, όπου παίζεται η τελευταία σκηνοθεσία του

Και καλλιτέχνης και μάνατζερ

ΤΗΣ ΡΟΥΛΑΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Δεν είχε περάσει ούτε μία εβδομάδα από τον θάνατο του Νίκου Κούρκουλου όταν, αρχές Φεβρουαρίου του 2007, ο τότε υπουργός Πολιτισμού Γιώργος Βουλγαράκης τηλεφώνησε στον Γιάννη Χουβαρδά και τον ανέθεσε τη διεύθυνση του Εθνικού Θεάτρου. Το σοκ από την απόλυση ήταν ακόμη βαρύτερο από το ευεργετικό πέρασμα του Κούρκουλου από την πρώτη σκηνή της χώρας είχε σπρώξει πολύ ψηλά τον πήχη, αφήνοντας περιθώρια για ανισχύες και απαισιόδοξες προβλέψεις. Η επιλογή Χουβαρδά πάντως ανακούφισε τον κόσμο του θεάτρου και το μεγάλο κοινό του Εθνικού.

Είχε προηγηθεί η τοποθέτηση του Γιώργου Λούκου τον Νοέμβριο του 2005 στο τιμόνι του Ελληνικού Θεατρίνου και όλα έδειχναν ότι η κυβέρνηση είχε σκοπό να διαλέξει τους καλύτερους, στον τομέα της πολιτισμολογίας τουλάχιστον. Τα καλλιτεχνικά στοιχεία όμως δεν κρίνονται την ώρα που σταματάει η οθόνη, αλλά μάλλον την ώρα της σκηνικής δοκιμής και του άμεσου του ταξιδιού. Ο απροσάρμογος καλλιτεχνικός διευθυντής του Εθνικού Θεάτρου, βιάζομαι να σας πω ότι πέτυχε και στα δύο, η ιστορία μας όμως αρχίζει να γράφεται από κότες.

«ΑΜΟΡΦΕ» ΜΙΟ. Είναι αλήθεια ότι ο Γιάννης Χουβαρδάς μετέβαλε στο όραμα Κούρκουλου ως μέλος του ΔΣ του Εθνικού την εποχή που ο ασέμνιστος ήταν ακόμη σε πλήρη δράση και δεν είναι λίγοι εκείνοι που μιλούν για την τότε-καλή συνεργασία τους και την αμοιβαία εκτίμηση. Όπως και να 'χει ο Γιάννης Χουβαρδάς είχε περάσει τις εξετάσεις του πολύ πριν τον διαλογό με τον Γιώργο Βουλγαράκη. Ίδρυτής και εμψυχωτής του Θεάτρου Αμόρε από το 1991, ο Χουβαρδάς είχε καταφέρει να θεμελιώσει με τον πιο νεοτερμικό τρόπο τα θεμέλια από την υποεπιτομή του Θεάτρου Τέχνης στη μέση του εθνικού.

Κάθε γενιά αξίζει να έχει έναν σημαντικό θεατρικό πόλο και το Αμόρε ανταποκρίθηκε σε αυτό το αίτημα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Πολλές σκηνές, δομημένο ρεπερτόριο, ματιά στον κόσμο και ένα μέλλοι από νέους που είδαν πως στην οδό Πριγκιπωνίων, μπήκαν καλλιτεχνικοί νεοσοφοί και γνήσιοι σημαντικές μονάδες του σύγχρονου ελληνικού θεάτρου. Η Μαρία Σκρόνια, ο Αλέξανδρος Καραθάνος, ο Νίκος Χατζόπουλος, ο Θωμάς Μοσχόπουλος, η Άννα Μάσχα, ο Νίκος Καραθάνος, η Ιωάννα Παπά, ο Αργύριος Σάφης, ο Εκτορας Λυγίζος, ο Δη-

ΕΙΠΕ

Το κύριο μέλημα για το ρεπερτόριο ήταν με την επιλογή των έργων να μην επιβαρύνουμε περισσότερο το κοινό, που είναι ήδη επιβαρυνόμενο από μια κατάθλιψη που υπάρχει γενικώς, αλλά αντίθετα να του δώσουμε κάποιες ανάσες. Δεν ανεβάζουμε έργα επειδή είναι ωραία μόνο, αλλά και επειδή έχουν κάτι να πουν για το σήμερα. Αυτά είναι η βασική αρχή και δεν αφίσταμαι

μήτρης Λιγνόςης είναι μερικοί από αυτούς. Ας μην ξεχνάμε όμως ότι ο Γιάννης Χουβαρδάς ανοίχτηκε και σε ανθρώπους με διαφορετική θεατρική αετιρία όπως ήταν ο Λιβαθινός, ο Μαστοράκης, η Αμαλία Μουτσόπου και η Λυδία Φωτοπούλου. Διόλου τυχαίο ότι από τη σκηνή του Αμόρε εκτοξεύτηκε και ο τότε πολύ νεαρός σκηνοθέτης Γιώργος Λάνθιμος.

Πόσο γρήγορα φτάνει κανείς στο σημείο Γ της κακοηψίας όταν μιλάει για τα καλλιτεχνικά! Στη θέση του ως διευθυντή του Εθνικού Θεάτρου ο Γιάννης Χουβαρδάς δεν άκουσε και λίγα για την κρυφή αδυναμία του στον σκληρό πυρήνα του παλιού Αμόρε. Είναι εντελώς φυσικό

(και απόλυτος λειτουργικό) ο επικεφαλής να διαλέγει συνεργάτες με τους οποίους να μιλάει την ίδια γλώσσα και να μοιράζεται το ίδιο όραμα. Ήταν όμως μόνο οι «αμοργενείς» αυτοί που απασχολήθηκαν όλα αυτά τα χρόνια στο Εθνικό; Όποιοι έχει κόψει εισιτήριο έστω και μία φορά στην Αγίου Κωνσταντίνου, στο Ρεξ ή, παλαιότερα, στο Από Μιχαήλ και στο Σύγχρονο Θέατρο του Γιώργου Κιμούλη θα θυμάται και άλλους, πολύ περισσότερους και καλλιτεχνικά διαφορετικούς από τους προαναφερόμενους. Την Καρυσσούλα Καραμάνη επί παραδείγματι και τον Μηνά Χατζησάββα με καταγωγή από το Ανοιχτό Θέα-

τρο του Μιχαήλ, τον Λούλη, τη Γουλιώτη, τον Κυρή και την Πρωτόπαπα, τη Λυδία Κονιόροδο, την ηγερία της γόνιμης περιόδου του Κουν Μάγια Λιμπεροπούλου, τη Θέμιδα Μπαζάκα γνήσιο τέκνο του νέου ελληνικού κινηματογράφου, τη Μάρθα Φριντζιλά, τον Λεωντέρη Βογιατζή, τον Μιχαήλ Μαρμαρινό, τον Κ. Ρήγο, τον Βίκτωρα Αρδίτη, τον Βασίλη Παπαβασιλείου, τον Δημήτρη Παπασιμόν, αλλά και τους Βλitz, την ομάδα Κενγκκούστα, την Αργυρώ Χιώτη και τους 1272 που βρήκαν στέγη και ιστορία για να αναπτύξουν την περιαστική γλώσσα τους μέσα στον πιο mainstream καλλιτεχνικό θεσμό της χώρας.

Εχουν να το λένε όσοι συνεργάστηκαν με τον Γιάννη Χουβαρδά στο Εθνικό Θέατρο: ο άνθρωπος είναι πνευματικά προσηλωμένος με αλάνθαστο διαχειριστικό και οργανωτικό ένστικτο. Οι σκεπτικιστές αποδίδουν όλα αυτά τα προσόντα στη ζηλιετική παιδεία του από τη Βασιλική Ακαδημία Θεατρικής Τέχνης του Λονδίνου το 1975, στην εμπειρία του ως ηθοποιού στο The Open Space Theatre του Λονδίνου, στις σπουδές του στο Κρατικό Θέατρο της Βρυτάνης το 1980, στα καλλιτεχνικά ταξίδια του και τις σκηνοθεσίες που αναλαμβάνει μέχρι και σήμερα σε σκηνές του εξωτερικού. Προσεχώς σταχυολογώ το Βασιλικό Θέατρο της Σουηδίας, το Εθνικό της Νορβηγίας, το κρατικό θέατρο του Βιεννάντεν, το Λίβα Τεάτρν του Εσθονία αλλά και την Όπερα του Γκτεμπουργκ και τη Βασιλική Όπερα της Κοπεγχάγης. Το αλάνθαστο και το χρήμα δεν κρύβονται και η αλήθεια είναι ότι ο Γιάννης Χουβαρδάς διάλεξε να τα επενδύσει και τα δύο στο θέατρο. Προέχεται από εύπορη οικογένεια εισαγωγικών ηλεκτρικών ειδών, με εργοστάσιο μάλιστα το οποίο λειτουργούσε πριν από κάποια χρόνια στην Ελλάδα. Η πραγματική ζωή του όμως βρίσκεται ανάμεσα στους συνεργάτες του και στη συζύγου του, ταλαντούχο ηθοποιό Αλκίστη Παυλοπούλου.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΧΟΡΕΙΑ ΔΣ. Για πιο λόγο, ύστερα από δύο επιτυχημένες θητείες (καλλιτεχνική και οικονομική) προσηλώνει, μόνος του, την αποχώρησή του από το Εθνικό προλαβαίνοντας εντυπωσιακά τις βουλές του οικείου υπουργού; Πολλοί είπαν ότι βιάστηκε και ότι με την απόφαση του σκέτιοι τον όρεξη σε χειροκροτήματα και παρατεράχμενους να κάνουν παρασκηνιακό παιχνίδι. Ανοησίες. Το ουσιαστικό είναι πως ο Γιάννης Χουβαρδάς θα μπορούσε να επιβιώσει στο τιμόνι του Εθνικού και χωρίς την εύνοια του υπουργείου. Φτάνει να είχε αναπληρωτές, φτάνει να είχε διοικητικό Συμβούλιο, του οποίου η θητεία έληξε προ πολλού χωρίς ποτέ να αντικατασταθεί. Και για όσους αμφισβητούν τη χρησιμότητα του ΔΣ σπεύδω να πω ότι καλή η τέχνη, έλα όμως που χρειάζεται και η γραφειοκρατία... Για την ιστορία, σημειώστε και αυτές τις τελευταίες ημέρες το Εθνικό Θέατρο λόγω έλλειψης ΔΣ έχασε τη δυνατότητα να πάρει από το ΕΣΠΑ 800.000 ευρώ. Παράλληλα ο Δημήτρης Λιγνόςης με τον Σάκη Ρουβά κατάφεραν να χρηματοδοτηθούν από το ίδιο πρόγραμμα ως κατασταθμικές εντός του πλαισίου του νόμου. Να 'μαστε καλά, να 'χουμε να χαίρομαστε.